

Związek Rzemiosła Polskiego

ul. Miodowa 14, 00-246 Warszawa, tel. +48 22 50 44 200, fax. +48 22 50 44 220, www.zrp.pl, zrp@zrp.pl

NO-MEN/2016

Warszawa, dnia 10 listopada 2016 r.

Pani Anna Zalewska
Minister Edukacji Narodowej

Szanowna Pani Minister

Serdecznie dziękuję za przyjęcie w dniu 9 listopada 2016 r. przedstawicieli rzemiosła. Głównym tematem spotkania była problematyka kształcenia zawodowego z udziałem w tym procesie pracodawców-rzemieślników oraz organizacji rzemiosła w kontekście planowanych zmian systemowych.

W ocenie środowiska rzemieślniczego jest wiele problemów, które utrudniają powiązanie rynku pracy ze sferą edukacji w zakresie kształcenia wykwalifikowanych kadr dla gospodarki. Rzemiosło buduje trwały kapitał społeczny i gospodarczy, pielęgnując przy tym tradycje, a korzystając z doświadczeń pokoleń patrzy w przyszłość. Jakość, niepowtarzalność, pasja, elastyczność, kreatywność, innowacyjność na miarę potrzeb firmy i jej klientów, relacje mistrz-uczeń, szacunek dla pracy, otwartość na potrzeby społeczności lokalnych – to jego wizytówka i misja rzemiosła.

Kształcenie zawodowe z udziałem zakładów rzemieślniczych jest sprawdzonym rozwiązaniem, w którym na przestrzeni dziesiątków lat ukształtowano formy prawne i struktury organizacyjne. W podobny sposób tworzył się system uzyskiwania i podnoszenia kwalifikacji zawodowych w rzemiośle, w tym egzaminów czeladniczych i mistrzowskich przeprowadzanych przez komisje egzaminacyjne izb rzemieślniczych. Różnorodność branżowa, jaka charakteryzuje rzemiosło powoduje, iż niezbędny jest elastyczny system kształcenia zawodowego umożliwiający przygotowywanie wykwalifikowanych kadr nie tylko w popularnych zawodach, ale także unikatowych (tych nielicznych) i o charakterze artystycznym – takie warunki tworzy kształcenie w rzemiośle.

Nawiązując do podsumowania spotkania, o którym mowa na wstępie, i propozycji Pani Minister - ZRP przedstawia kilka kwestii, które podniesiono w czasie rozmów, a w ocenie środowiska rzemieślniczego mają istotne znaczenia dla poprawy jakości zawodowego,

Wkład rzemiosła w kształcenie zawodowe

- **Obecnie 23 089 rzemieślników realizujących przygotowanie zawodowe dla 73 723 młodych osób**, które zajęcia praktyczne mają zorganizowane na podstawie umowy o pracę, a z zakresu przedmiotów ogólnych i zawodowych doksztalają się w Zasadniczych Szkołach Zawodowych w **klasach wielozawodowych**. Uczniowie w rzemiośle stanowią **blisko 30% uczniów w ZSZ**.

Związek Rzemiosła Polskiego

ul. Miodowa 14, 00-246 Warszawa, tel. +48 22 50 44 200, fax. +48 22 50 44 220, www.zrp.pl, zrp@zrp.pl

- **Obecnie działają 34 Rzemieśnicze Szkoły Zawodowe** (w poprzednim roku przybyły 4 takie placówki), których organem prowadzącym są Izba Rzemieśnicza lub Cech. W szkołach tych łącznie **kształci się ponad 6 tysięcy uczniów**.
- **W 2015 r. świadectwa czeladnicze** uzyskało blisko **26,8 tys. osób**, a **dyplomy mistrzowskie uzyskało prawie 3,5 tysiąca osób dorosłych**. Do prac w blisko **1300 komisjach egzaminacyjnych**, Izby Rzemieśnicze zaangażowały **8143 osób**: pracodawców – rzemieślników, wysokiej klasy fachowców w danej branży, nauczycieli zawodowych. (**ZSK**).
- Rzemiosło tworzy i utrzymuje z własnych środków sieć organizacji: ZRP, Izby Rzemieśnicze i Cechy. To jest grupa blisko 3 tysięcy osób zajmujących się m.in. sprawami związanymi ze kształceniem zawodowym uczniów, współpracując ze szkołami, Kuratoriami oświaty JST różnych szczebli.

Rzemiosło wypracowało rozwiązania, które sprawdziły się w działaniach i mogą być wzorcem dla angażowania się innych środowisk pracodawców. Są także wzorcem prezentowanym na forum KE, CDEFOP, UEAPME. Od lutego bieżącego roku resort edukacji prowadził dyskusję z udziałem także przedstawicieli środowiska rzemieślniczego.

W ocenie środowiska nieuzasadnione jest marginalizowanie roli rzemiosła i jego organizacji, jaką obecnie odgrywają i jaką mogą odegrać w realizacji zadań systemu edukacji zawodowej.

Nadzór organizacji rzemiosła nad przebiegiem przygotowania zawodowego młodocianych.

Rzemieśnicze przygotowanie zawodowe młodocianych pracowników dotyczy **zawodów szkolnych oraz pozaszkolnych** i związane jest ze szkoleniem zawodowym kończącym się uzyskaniem kwalifikacji czeladnika. Dział IX „Zatrudnianie młodocianych”, Rozdział VI „Rzemieśnicze przygotowanie zawodowe” nie tylko ustawa o systemie oświaty.

Ciągle otwartym problemem jest brak możliwości wprowadzenia przez izby rzemieśnicze do SIO informacji że absolwent ZSZ zdał egzamin czeladniczy. Problem ten dotyczy także publicznych i niepublicznych ZSZ, w których doksztalają się uczniowie rzemiosła. W przypadku absolwentów, którzy na zakończenie nauki przystąpili do egzaminu czeladniczego szkoły nie mogą wprowadzić tej informacji do systemu.

Zgodnie z art.3 ustawy z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle - **nauka zawodu w rzemiośle realizowane jest na zasadach dualnego systemu kształcenia pod nadzorem organizacji rzemiosła.**

Związek Rzemiosła Polskiego

ul. Miodowa 14, 00-246 Warszawa, tel. +48 22 50 44 200, fax. +48 22 50 44 220, www.zrp.pl, zrp@zrp.pl

Zgodnie z ustawą o rzemiośle rzemieślnik, który zatrudniania młodocianego pracownika w celu nauki zawodu jest zobowiązany do zrzeszenia się w izbie rzemieślniczej lub cechu. To jest niezbędne do tego, aby organizacja rzemiosła mogła służyć wsparciem także uczniom, którzy trafiają na naukę zawodu do rzemieślników. Niestety przepis ten często jest lekceważony przez szkoły, które przyjmują uczniów z umowami, które nie zostały zgłoszone do cechu lub izby rzemieślniczej. Stoimy na stanowisku, że ta kwestia wymaga uprządkowania poprzez zobowiązanie szkół do tego, aby respektowały przepisy.

Umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego młodocianych pracowników - stoimy na stanowisku, że właśnie ta formuła powinna dominować w organizacji zajęć praktycznych uczniów szkół zawodowych. Umowy o pracę, które mają charakter umów na czas nieokreślony powodują, że absolwent ZSZ w dalszym ciągu pozostaje w zatrudnieniu. Umowy te nie powinny być zastępowane umowami cywilno-prawnymi, a takie rozwiązania często są proponowane przez szkoły.

W ocenie mistrzów prowadzących naukę praktyczną dla uczniów szkół zawodowych czas przeznaczony na naukę w szkole i **zajęcia praktyczne u pracodawcy** powinien być rozłożony **w co najmniej w równych częściach w całym okresie nauczania w szkole zawodowej.**

SUBWENCJA - rozporządzenie ws. sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w 2017 r.

- Klasy wielozawodowe

Projekt rozporządzenia analogicznie jak w roku ubiegłym utrzymuje dwie wysokości wag w przypadku szkół zawodowych:

- ***P 11 - 0,23 - dotyczy m.in. uczniów szkół prowadzących kształcenie zawodowe, w tym na realizację praktycznej nauki zawodu***
- ***P 12 - 0,08 – dotyczy uczniów zasadniczych szkół zawodowych dla dzieci i młodzieży będących młodocianymi pracownikami***

Zastosowanie dwóch zróżnicowanych wag miało miejsce po raz pierwszy w roku ubiegłym i już wówczas nastąpiła fala krytyk dla rozwiązania, które w istocie osłabia kształcenie zawodowe.

O negatywnych skutkach tych decyzji resort edukacji był informowany nie tylko w korespondencji, ale także w ramach regionalnych konferencji, poświęconych planowanym zmianom w edukacji zawodowej, gdzie problem ten często był podejmowany, nie tylko przez przedstawicieli środowiska rzemieślniczego. W czasie tych dyskusji przedstawiciele resortu deklarowali zrozumienie problemu i uwzględnienie wniosku w kolejnym roku budżetowym. Przedstawiony projekt jest ich zaprzeczeniem.

W naszej ocenie zapisy nowego rozporządzenia w sposób ewidentny degradują formę organizacji zajęć praktycznych na bazie kodeksowej umowy o pracę. Można też

Związek Rzemiosła Polskiego

ul. Miodowa 14, 00-246 Warszawa, tel. +48 22 50 44 200, fax. +48 22 50 44 220, www.zrp.pl, zrp@zrp.pl

przewidywać, że zmiana ta doprowadzi do eliminacji umów o pracę z procesu kształcenia zawodowego, co **oznacza ograniczanie dualnego kształcenia zawodowego i zagrożenie bytu klas wielozawodowych**, niezwykle ważnych dla organizacji kształcenia zawodowego zwłaszcza w małych miejscowościach.

Obawiamy się, że następstwem wprowadzonych rozporządzeniem nowych wskaźników (wag) będzie sugerowanie uczniom przez dyrektorów szkół zmiany formy organizacji zajęć praktycznych, tj. rozwiązania umowy o pracę (zawieranej na czas nieokreślony) na rzecz nauki wyłącznie w warsztatach szkolnych lub na podstawie umowy cywilno-prawnej. Władze szkół mogą również poszukiwać oszczędności w związku z otrzymaniem mniejszych środków finansowych, m. in. poprzez cięcia etatów nauczycieli. Z pewnością takie działania nie wpłyną na przygotowanie zawodowe absolwentów ww. szkół i tym samym zmniejszą ich szanse na rynku pracy.

W tym miejscu odwołujemy się do posiedzenia; Sejmowej Komisji Gospodarki i Rozwoju oraz Sejmowej Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży w dniu 8 czerwca 2016 r. W podsumowaniu posiedzenia Podkomisji i Komisji przewodniczący podkreślił kwestie, które wymagają interwencji w działaniach rekomendowanych resortom m.in.:

- potrzeby tworzenia **korzystnych warunków dla utrzymania klas wielozawodowych, w tym weryfikacji sposobu ustalania wag w subwencji oświatowej dla szkół prowadzących kształcenie zawodowe, które w klasach wielozawodowych wymaga większych nakładów ze strony szkoły. W ten sposób samorządy będą zainteresowane także tego typu szkołami (rewizja algorytmu i wag),**

Dofinansowanie kosztów szkolenia – art. 122 ustawy Prawo oświatowe – kwota dofinansowania jest waloryzowana wskaźnikiem cen towarów i usług konsumencki ogółem, pod warunkiem, że wskaźnik ten w roku kalendarzowym poprzedzającym rok, w którym następuje wypłata dofinansowania, wynosi co najmniej 105%. Wskaźnik ten od kilku lat nie zmienia się, a więc także kwota przedmiotowego dofinansowania pozostaje taka sama. Należy tu podkreślić, że jest to częściowy zwrot kosztów, jakie ponosi pracodawca w okresie trzech lat nauki zawodu i pod warunkiem, że nauka została zakończona przez ucznia pozytywnym egzaminem zawodowym lub czeladniczym. W ustawie dofinansowanie zostało określone kwotowe, a wskaźnik miał na celu systematyczne urealnienie tej kwoty, ale niestety tego efekty nie ma - wyrażamy przekonanie o pełnym uzasadnieniu, aby ta kwestia znalazła rozwiązanie w Prawie oświatowym.

Powrót do wymogu kwalifikacji

Związek Rzemiosła Polskiego docenia wsparcie, jakie uzyskało rzemiosło dla wzmocnienia działań realizowanych w obszarze edukacji zawodowej: zmiana w ustawie o rzemiosle oraz **ustawie o ZSK.**

Kwalifikacje czeladnika i mistrza można uzyskać w 130 zawodach rzemieślniczych, w więc w 260 kwalifikacji. Możliwość uzyskiwania kwalifikacji zawodowych w formach pozaszkolnych tworzy szansę nauki i zdobywania kwalifikacji w zawodach unikalnych,

Związek Rzemiosła Polskiego

ul. Miodowa 14, 00-246 Warszawa, tel. +48 22 50 44 200, fax. +48 22 50 44 220, www.zrp.pl, zrp@zrp.pl

o artystycznym i rękodzielniczym charakterze. Związek Rzemiosła Polskiego zdecydowanie stwierdza, że Zintegrowany System Kwalifikacji z mocy obowiązującego prawa powinien przyjąć kwalifikacje czeladnika i mistrza. Organizacja rzemiosła z własnych środków tworzy dla tego systemu niezbędną infrastrukturę: odpowiednie zaplecze administracyjno-biurowe, przygotowane kadry zatrudnione w izbach rzemieślniczych, co jednocześnie nie obciąża budżetu

Wyrażamy też przekonanie, że realizowany obecnie przez ZRP pozakonkursowy projekt dotyczący egzaminów czeladniczych i mistrzowskich „Nowa jakość egzaminów w rzemiośle”, będzie istotnym wsparciem jakościowym dla kwalifikacji czeladnika i mistrza.

Te działania, realizowane z dużym zaangażowaniem organizacji rzemiosła, niewątpliwie przyczyniają się do tworzenia nowych wartości w kształceniu zawodowym. Jednocześnie **w ocenie środowiska konieczne są skuteczne działania do tego, aby powrócić do wymogu posiadania kwalifikacji do wykonywania zawodów.** Ten temat ciągle jest spychany w dyskusjach i pomijany w opiniach. W istocie zaś powinien być uregulowanych, zarówno ze względu na jakość edukacji zawodowej, jak też świadczonych usług.

Związek Rzemiosła Polskiego, jako organizacja Rady Dialogu Społecznego, przedstawiając stanowisko wobec kierunków zmian w zakresie kształcenia zawodowego, deklaruje gotowość udziału w pracach związanych z tworzeniem szczegółowych rozwiązań prawnych w tym obszarze.

Jednocześnie wyrażamy pełne przekonanie, iż zmiany idące w kierunku wdrażania rozwiązań budowanych na dobrym, sprawdzonym wzorcu realizowanego w rzemiośle dualnego kształcenia zawodowego jest tym, który w przyszłości może dźwignąć je do należynej mu pozycji.

Z wyrazami szacunku

Prezes ZRP

Jerzy Bartnik